

6. Toimenpiteet

MAASEUTUASUMINEN

1. Kyläkoulut kunniaan

Kyläkoulujen yhteistyö on koettu hyväksi toimintamuodoksi. Lempäälä voisi markkinoida olemassa olevaa yhdysluokkaopetustaan vaihtoehtoisena opetusmuotona ja omalta osaltaan olla kehittämässä yhdysluokkaopettajien koulutusta sekä pikkukoulujen oppimisympäristöjä.

2. Kylien yhteiset olohuoneet kaikenikäisille

Asiantuntijaseminaarissa ja kyläkierroksella kyläyhteisöjen kehittäminen ja säilyttäminen ja ihmisten vuorovaikutus koettiin tärkeiksi asioiksi. Lempäälän kylissä ja omakotialueilla poikkeuksellisen vähän kylien "keskipisteitä" ja muita yhteisiä tiloja (kylätalot, koulut ja kaupat), jotka ovat tärkeitä vuorovaikutusta mahdollistavia asioita. Myös maaseudun nuorille tarvitaan toiminta- ja kokoontumispaikkoja sekä mahdollisuuksia saada luoda ne itse. Kunnan tilojen, esim. kyläkoulujen, käytön tulee olla mahdollisimman joustavaa ja vaivatonta asuinalueiden ja kylien kokoontumis- ja harrastuskäyttöä varten.

Luodaan hanke, jossa selvitetään kylittäin ja asuinalueittain yhteisten kokoontumis- ja harrastustilojen olemassaolo, niiden hankkimisen ja

kehittämisen tarpeet sekä keinot, joilla tarpeisiin kyetään vastaamaan. Sisätilojen ohella mukana ovat myös mm. leikkipaikat ja yhteiset uimaranat. Tilat suunnitellaan sellaisiksi, että ne voivat toimia luontevina kokoontumis- ja tapahtumapaikkoina. Kentillä tulee olla sähkönsaantimahdollisuus ja katostilaa esimerkiksi kahvitukselle. Sopivissa paikoissa muina tiloina voivat olla nuotiokatos ja rantalentopallokenttä nuorisolle. Yhteisille tiloille ja alueille laaditaan myös kehittämis- ja hoito-ohjelma.

Palvelututkimuksen mukaan uusien kaupungista muuttavien asukkaiden vaatimukset palveluvarustuksesta ovat olleet huomattavasti korkeammat kuin kunta on tähän saakka pystynyt tarjoamaan. Ohjelmakauden aikana määritellään, mikä vähimmäisasukasmäärä uusilla asuinalueilla velvoittaa kuntaa rakentamaan peruspalveluvarustuksena yhteisiä toimintaympäristöjä, mm. lasten leikkipuiston ja kokoontumistiloja. Tässä yhteydessä määritellään myös, mitä kunta ja mitä asukkaat rakentavat.

3. Hoivapalvelut ja päivystysrenkaat

Hoivapalveluiden kartoitus kylissä

Lempäälässä on jo tehty kattava selvitys vanhustyön asioista, joten tehdään sitä täydentämään ikäihmisten ja muiden käyttäjien hoivapalveluiden kartoitus kylissä (mm. hoito, hoiva, siivous, puunkanto, vedenkanto, asiointiapu, kylätalkkaritoiminta yms.). Selvitetään, mitkä yksityiset tahot voisivat kunnan lisäksi huolehtia palvelutarjonnasta. Lempäälä-opiston tai eri yhteisöjen järjestämää vanhusten päivätoimintaa voidaan järjestää kylän käytössä olevissa tiloissa. Toiminnassa huomioidaan myös ikäliikuntahankkeen liikuntasuosituksia ikäihmisille. Yhteistyötä voidaan tehdä valtakunnallisen ylimaakunnallisen ALMA-hankkeen kanssa, jota hallinnoi Suomen Kylätoiminta ry ja toteuttaa Pirkanmaalla Pirkan Kylät ry:n hoiva-asiamies vuoden 2005 aikana. Suomen kylätoiminta ry:n asiakaslähtöinen hoivamalli tähtää myös hoivatyöntekijöiden pysyvään työllistymiseen.

Lempäälässä eräänä yhteistyökumppanina voi toimia Lempesti.

Joissain kylissä ei ole omaa päivähoitopistettä tai perhepäivähoitajaa. Selvitetään, onko kylillä tarvetta tällaiseen järjestelyyn ja kuinka päivähoito sopisi tapauskohtaisesti yhteen koululaisien aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa.

Ystävä- ja huolenpito toiminta

Asuinalueilla ja kylillä on tarvetta myös vapaaehtoisvoimin toimivaan ystävä- ja huolenpito toimintaan. Aktivoidaan asukkaita perustamaan ystävä- ja huolenpitorenkaita, joiden jäsenet voivat vieraila alueensa tai kylänsä yksinäisten vanhusten luona ja myös pitää silmällä väliaikaisesti tyhjiillään olevia asuntoja, esim. asukkaiden matkojen aikana.

4. Vesi- ja viemäri- sekä jäteasiat kuntoon naapureiden yhteistyöllä

Vesi- ja viemäriasiat

Mökkiläiset ja haja-asutusalueiden asukkaat joutuvat laittamaan jätevesiasiansa nykyvaatimuksia vastaavaan kuntoon 1.1.2014 mennessä. Kunnassa on käynnissä Jätevedet kuntoon -projekti. Tämän hankkeen lisäksi on selvitettävä tarvitaanko toista hanketta, jossa yhteistyö ja tiedotus olisivat ratkaisevan tärkeässä asemassa. Asia koskee myös ko. laitteiden valmistajia ja markkinoijia. Ehdotuksia hankemahdollisuuksista:

- a) Esimerkiksi Kantri ry voisi tehdä asiasta seutukunnallisen hankkeen, josta pidettäisiin alueellisia tiedotustilaisuuksia. Mukana olisi asiantuntijoita ja asianosaisia, mm. Kantri, kunnan tekninen- ja maaseutotoimi, laitteiden valmistajien edustajat sekä mökkiläiset ja haja-asutusalueen asukkaat. Tilaisuuksissa voitaisiin muodostaa yhteistyö- tai hankintarenkaita, jotka voisivat tehdä tarvittavat laitehankinnat yhteistilauksena.

- b) Toinen vaihtoehto voisi olla, että kunta järjestäisi mainitut tilaisuudet ilman erillistä hanketta, vaikka yhdessä asukas- ja kyläyhdistysten kanssa. Ensimmäinen vaihtoehto voisi olla sikäli parempi, että siihen mahdollisesti saatavan hankerahoituksen avulla olisi mahdollista käsitellä asiaa perusteellisemmin ja jopa talouskohtaisesti.

Hyötyjätöpisteet, aluejätöpisteet ja aluekompostorit

Kompostointi on hyvä tapa hoitaa eloperäisen jätteen käsittely. Kuitenkaan kaikilla kaava-asutusalueiden talouksilla ei ole siihen mahdollisuuksia. Tarvitaan alueellisia kompostoreita, joihin alueiden asukkaat voivat viedä maatuvaa puutarha- ja pihajätettä. Kunnassa voitaisiin tutkia mahdollisuudet järjestää ainakin kokeilutuonteisesti alueellinen tai kuntakohtainen kompostointialue.

Hankekautena selvitetään yhteistyössä Pirkanmaan jätehuollon kanssa myös haja-asutusalueiden bio- ja hyötyjätöpisteiden kattavuus ja lisäämistarve sekä jätöpisteiden vastuuhenkilötilanne. Myöskin yksityistiekunnat voivat perustaa tarvittaessa haja-asutusalueille yhteisiä jätöpisteitä, joiden käyttöoikeus olisi tiekunnan osakkailla. Kylä- ja asukasyhdistyksille ehdotetaan, että ne nimeäisivät yhteisille jätöpisteille vastuuhenkilöt, jolloin ne pysyisivät paremmin kunnossa. Vuorovuosin vaihtuva vastuuhenkilö voisi pitää silmällä jätöpisteen siisteyttä ja tarvittaessa opastaa jätöpisteen käytössä. Myös tässä ollaan yhteistyössä Pirkanmaan jätehuollon kanssa.

5. Liikenneolojen kehittäminen

Tiestön kehittäminen

Teiden kuntoon ja turvallisuuteen – mukaan luettuna kevyen liikenteen väylät – liittyviä kehittämistarpeita tuotiin kyläkierröksellä ehkäpä

kaikkein runsaimmin esille. Käytettävissä olevat varat tuskin merkittävästi lisääntyvät jatkossa-kaan, joten toimintojen kehittäminen on ainoa mahdollisuus.

Luodaan uusia toimintatapoja teiden kunnossapitoon ja turvallisuuteen mm. kehittämällä teiden ammatti-isännöintiä, eri toimijoiden yhteistyötä tiestön kunnossapidossa ja rakentamisessa sekä soveltamalla ns. Pakkalan mallia. Tämä tarkoittaa virallisia kevyen liikenteen väyliä kevyempiä toteutustapoja, taajamaportteja sekä kyläyhteisöjen ja maanomistajien yhdessä sopimia oikopolkuja.

Tehdään alueen tiestölle kehittämissuunnitelma. Suunnitelmassa mukana on mm. tiestön kunnossapidon kehittäminen, kevyen liikenteen väylät, katuvalot, liikenneturvallisuus ja tienvarsimaiset. Asian toteutumista voisi tukea varaamalla kunnan budjettiin erillisen omatoimirahan tiestön kehittämiseen. Tiehallinnolla on suunnitelmissa siirtää tulevaisuudessa paikalliset maantiet kunnan kaduiksi. Tehdään pitkän tähtäimen suunnitelma, jota toteutetaan siinä tapauksessa, jos tiet siirtyvät kunnan vastuulle, paikallistieverkoston säilyttämiseksi ja kehittämiseksi. Määritellään suunnitelmassa itse järjestys, jonka mukaan vastuu teistä siirtyy kunnalle.

Liikennemelun torjunnan uudet tekniikat

Huomattava osa Lempäälästä (niin nauhataajama kuin haja-asutuskin) kärsii rautatien, moottoritien ja lentoliikenteen melusta, Liikennemelun torjunnassa ei kaikkein tehokkaimpia metodeja ehkä ole vielä löydetty. Uusista tie- ja ratamelun torjuntaan soveltuvista tekniikoista tehdään tutkimus- ja kokeiluhanke, jossa Lempäälä on kohdealueena.

Tienvarsien näköesteiden poistaminen

Kyläyhteisöjen edustajat kartoittavat alueittensa teitten osalta sellaiset paikat, joissa esim. kasvillisuus estää turvallista liikennöintiä tai haittaa esim. lumen aurausta. Ilmoitus raivattavista kohteista tehdään kunnan ylläpitämien teitten

osalta kunnan tiemestarille, tiekuntien osalta tiekunnan puheenjohtajalle sekä valtion teitten osalta tiepiirin tiemestarille. Kunnan tiemestari teettää kartoituksen ja raivaukset omakotialueiden kaavateiden osalta vuosittain kerran vuodessa, syyskesällä tai syksyllä.

6. Kotimaiset ja nimet

Kotimaiset

Kartoitetaan Lempäälän maiseman avainkohdeet, jotka ovat tärkeitä paikallisen identiteetin rakentamisessa. Kohteet voivat olla kanavan tapaisia isoja ja merkittäviä kohteita, mutta myös pieniä ja "näkymättömiä" kuten esimerkiksi Savontien varren iso kataja. Tarvittavilta osin (esim. tuhoutuminen uhkaa kohdetta) tehdään kohteelle hoitosuunnitelma. Kartoitetaan myös kulttuurimaiseman kannalta tärkeät kohteet, esim. hirsiladot, harvinaisten kasvien kasvualueet ja eliöstöt. Tehdään kohteille ja alueille hoitosuunnitelmat. Torjutaan vapaaehtoisvoimin ja erilaisin kampanjoin jättiputken ja pujon leviäminen ja kasvu. Käytetään hyödyksi jo tehtyä maisemasuunnitelmaa.

Nimet

Kukin taajaman ulkopuolella oleva kylä pystytetään kylätaajaman kohdalle kylänsä nimikyltin. Mikäli halutaan, voidaan nimikyltiin lisätä myös joitakin oleellisia tietoja kylästä. Kuitenkin pyritään yhtenäiseen linjaan kaikkien kylien osalta. Nimikyltin pystyttämiseen voidaan hakea kunnalta omatoimirahaa. Tarpeen ja harkinnan mukaan voidaan nimikylttejä laittaa myös kyläkouluille yms. julkisiin kohteisiin, joista ne vielä puuttuvat. Nimikylttejä voidaan pystyttää myös tiehallinnon kanssa yhteistyössä, jos halutaan vain pelkkä kylän nimikyltti tien varteen.

MAATALOUS JA MAASEUDUN YRITYSTOIMINTA

1. Maatilojen ja maaseutuyritysten neuvontapalvelut

Kehittämissuunnitelmat

Tuetaan maatiloja ja maaseutuyrityksiä maksamalla osa ProAgrian Pirkanmaan maaseutukeskuksen neuvontapalveluiden kustannuksista, kun maatilalle tai maaseutuyritykselle tehdään kehittämissuunnitelmia muutostilanteissa.. Näitä ovat mm. kannattavuuslaskelmat ja rakennussuunnitelmat. Tuki on enintään 50 % ja 250 € / neuvontatapaus / tila.

Sukupolvenvaihdosten neuvontatuki

Tuetaan maatilojen siirtymistä uudelle viljelijäpolvelle antamalla tukineuvontaan enintään 50 % ja 250 € / neuvontatapaus/tila.

Pienten yritysten kasvun tukeminen

Maaseudun pienillä yrityksillä on huonot resurssit kehittää omia tuotteitaan ja toisaalta olemassa olevat pienet yritykset ovat mahdollisuus saada uusia työpaikkoja paikkakunnalle. Kehitetään pienten yritysten neuvontapalveluita tuotteistamisen ja markkinoinnin osalta. Neuvontapalvelun tuki voisi noudattaa maataloudessa käytettävää tukimallia 1-2 henkilön yritysten osalta. Lisäksi elinkeinoneuvontaa tulee jalkauttaa kentälle pienten yritysten pariin selvittämään yritysten tarpeita ja kasvun esteitä.

2. Maatilojen ja maaseutuyritysten lupa-asiat

Kehitetään maatilojen ja maaseutuyritysten tarvitsemien lupien myöntämiskäytäntöjen sujuvuutta edelleen siten, että lupaviranomaisten palveluhenkisyys tukee maatilojen ja maaseutuyritysten halukkuutta laajentaa ja kehittää omaa yritystoimintaansa.

3. Maatilojen yhteistoiminnan kehittäminen

Kannustetaan maatiloja yhteistyöhön koneiden, laitteiden ja tarvikkeiden hankinnassa ja käytössä. Kehitetään maataloustuottajien liiketoimintaosaamista ja keskittymistä toimintoihin, jotka ovat kyseisellä maatilalla kannattavaa hoitaa itse, sekä urakoinnin ja ostopalveluiden hankinta-asioihin.

4. Suoramyyntin edistäminen

Kehitetään lempäläisten tuotteiden pääsyä kauppoihin ja uudistetulle torille. Keskustaaajamassa sijaitsevasta torista tulee tehdä ympäristöltään viihtyisiä ja houkuttelevia. Suoramyyntissä voidaan hyödyntää liikenteen läpikulkupaikat, esim. Pirkanhovi ja Marjamäki. Kuokkalan kosken alueen kehityksen myötä Kuokkalan museoraitilla on mahdollista tuoda paremmin esiin paikallista ja perinteistä tuotevalikoimaa. Suoramyyntin kehittämisessä on hyvä tehdä yhteistyötä koko Pirkanmaan alueella, koska tuotteiden markkinointi ja kuljettaminen kannattaa hoitaa yhteistyössä jo olemassa olevien organisaatioiden kanssa. Lisäksi on selvitettävä suoramyyntiin liittyvät lupa- ja veroasiat paikallisten tuotteiden mahdollisille tuottajille, jotta kiinnostus suoramyyntiin saataisiin kasvaamaan, esim. Kuokkalan museoraitilla.

5. Matkailuhankkeet

Ollaan mukana kehittämässä ohjelmatoimintaa, Bed & Breakfast- ym. majoitustoimintaa sekä elämysmatkailua. Panostetaan erityisesti pienten matkailuyritysten markkinoinnin tehostamiseen ja yhteistyön lisäämiseen, esim. pari kertaa vuodessa ilmestyvällä matkailulehdellä. Yhteistyötä maaseutumatkailun edistämiseksi tehdään Lemmy ry:n kanssa matkailun kehittämishojelman mukaisesti.

6. Pieneläinhuitolat

Lempäälässä ei ole yrityksistä huolimatta pieneläinhuitolaa, jonne voitaisiin toimittaa löydetty eläimet, vaan ne toimitetaan Orivedelle. Tampereen seudulla on kasvavaa kysyntää koirien, kissojen ja muiden pieneläinten hoitopaikoista lomien yms. ajaksi. Lempäälän maaseudulta voisi löytyä sopivia kiinteistöjä, jotka soveltuisivat hoitolaksi. Kunnan elinkeinotoimi vastaa asian tiedottamisesta ja eläinhuitolavaihtimuksista mahdollisille yrittäjille.

7. Maksullisen maatalouslomituksen tukeminen

Tuetaan edelleen maataloustuottajien maksullista lomitusta.

YHTEISÖLLISYYS JA OMATOIMISUUS

1. Kyläkoordinoinnin järjestäminen

Tehdyn selvityksen mukaisesti yhteistyö Tampereen seutukunnan kuntien maataloushallinnossa on lisääntymässä. Aluksi yhteistyö tapahtuu ns. verkostomallin pohjalta, lisäämällä tukihallinnon ATK-järjestelmän käyttäjäoikeuksia kuntien kesken. Tavoitteena on kuitenkin siirtyä vuosina 2006-2007 yhteiseen seutukunnalliseen maaseutuelinkeinohallintotoimistoon. Koska yhteistyö on tarkoitus toteuttaa ainoastaan viranomaistehtävien osalta, jäävät muut kunnan antamat tehtävät, kuten kyläasiat, yhteistyön ulkopuolelle. Kuitenkin kyläasiat ja asukkaiden omatoimisuuteen liittyvät asiat on jatkossakin hoidettava.

Omatoimisuuden merkitys tulee lisääntymään tulevina vuosina kunnan eri palvelutarpeiden kasvaessa. Valtakunnallisessa kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman tavoitteissa on esitetty, että perinteisiä ja uusia kansalaisvaikuttamisen kanavia ja mahdollisuuksia on kehitettävä niin, että ne tukevat kansalaisten täyttämistä yhteisöjen ja yhteiskunnan toiminta-

taan. Hallinnolla tulee olla tarpeelliset työkalut ja asenteellinen valmius keskustella kansalaisten kanssa.

Lempäälässä on jo joitakin hyviä omatoimisuuden ja kansalaisvaikuttamisen käytäntöjä, mm. kylien omaehtoinen maankäytön suunnittelu ja omatoimiraha. Palveluiden kysynnän noustessa väestön ikääntymisen vuoksi omaehtoisuuteen valmentaminen on myös kunnan etu. Kylätilaisuuksissa monet osallistujat kaipaavat lisää vuoropuhelua kuntaorganisaation kanssa ja tilaisuuksissa ehdotettiin kyläkoordinaattoria kunnan palvelukseen. Tämä viestittää sitä, että asukkaat odottavat kunnan puolelta lisäpanostusta asioiden hoitoon.

Yhtenä mahdollisuutena kyläasioiden ja omatoimisuuden hoidossa Lempäälän osalta voisi olla kylä- ja asukaskoordinaattorin tehtävien yhdistämisen jonkin toimen hoitamiseen. Koordinaattorin tehtävänä olisi viedä eteenpäin kyliä ja maaseutua koskevia maaseutuohjelman hankkeita, etsiä hankkeille vetäjiä ja rahoitusta sekä kehittää kansalaisvaikuttamisen käytäntöjä sekä kuntalaisten että hallinnon parissa.

Asian toteuttaminen merkitsisi aluksi keskusteluja ja neuvotteluja kunnan asianosaisten tahojen kanssa sekä poliittisia päätöksiä. Asuinalueiden ja kylien merkitys oman alueensa kehittämisessä on joka tapauksessa edelleen lisääntymässä. Samoin hankeluonteinen kehittämistyö maaseudun kehittämisessä näyttää tulleen jäädäkseen.

2. Maaseututoimen organisointi

Asukas- ja kyläfoorumi

Asukas- ja kyläyhdistysten puheenjohtajat sekä maaseudun järjestöjen edustajia kutsutaan julkiseen foorumiin, joka kokoontuu esim. 1-2 kertaa vuodessa käsittelemään asuinalueiden ja kylien asioita. Asukas- ja kyläfoorumi seuraa ja arvioi asuinalueiden ja kylien näkökulmasta maaseudun kehittämisohjelman toteutumista.

Toiminnasta ja kokoontumisesta vastaa maaseutussihteeri.

Omatoimiraha

Jatketaan omatoimirahan jakamista asukas- ja kyläyhdistyksen tekemälle omaehtoiselle kehittämistyölle. Omatoimirahaa jaetaan vuosittain seuraaville asiakokonaisuuksille:

- a) *Leikki-, harrastus- ja kokoontumispaikat*
- b) *Infrastruktuuri- ja palveluasiat*
- c) *Yhteisöllisyyden ja identiteetin kehittäminen*
- d) *Muiden maaseudun kehittämissuunnitelmaan liittyvien hankkeiden toteuttaminen*

3. Kyläsuunnittelun jatkaminen uusin eväin

Huolehditaan, että kaikilla kylillä on kyläsuunnitelma ja että sitä päivitetään muutaman vuoden välein. Maankäyttösuunnitelman sisältäviä kyläsuunnitelmia tehdään kyliin, joista ne vielä puuttavat. Jalostetaan kunnan resurssien puitteissa maankäyttösuunnitelmat osayleiskaavoiksi, jos kylä niin haluaa. Liitetään työhön mukaan uusia elementtejä hyödyntäen esimerkiksi meneillään olevan ylimaakunnallisen Kylä-kyllä -hankkeen osallistavia kyläsuunnittelu- ja maankäyttökokeuksia. Esimerkkeinä voisivat olla:

- *Ahtiala: perinteinen kyläsuunnitelma + maankäytön suunnitelma + vesihuollon suunnitelma.*
- *Kulju: koko alueen palveluiden ja toimintojen suunnittelu kylän, kunnan ja muiden toimijoiden (esim. seurakunta) yhteistyönä + reuna-alueiden maankäytön suunnittelu + vesihuollon suunnittelu tarvittavilta osin.*

4. Kyläesitteen laatiminen

Laaditaan esite, joka sisältää tietoa Lempäälän kylästä (historiaa, paikannimiä, sukuja yms.), maaseudulla asumisesta ja omaehtoisuuden toimintaperiaatteista. Esitteessä selvitetään asukas- ja kyläyhdistysten sekä myös muiden

asuinalueilla ja kylissä toimivien yhdistysten toimintaa. Kyläesite julkaistaan myös kunnan Internetsivuilla.

5. Yhteiset koneet ja hankinnat

Edistetään asukas- ja kyläyhdistysten yhteisten koneiden hankintaa ja vuokrausta (oksisilppurit, aggregaatit, sirkkelit, klapi-koneet, koneviikatteet yms.). Kannustetaan asukas- ja kyläyhdistyksiä yhteisiin hankintoihin, esim. sähkön kilpailuttamiseen.

6. Kyläurheilu ja kentät

Kyläcup

Luodaan hanke, jossa Lempäälän ja Vesilahden kylät elvyttävät yhteistä urheiluharrastusta. Hankkeen myötä käynnistetään esimerkiksi kylien välinen juniori- tai puulaakisarjan jalkapallossa. Samassa yhteydessä voidaan kunnostaa mahdollisesti huonolle hoidolle jääneitä kenttiä. Tavoitteena on saada aikaan kylien välistä tutustumista ja yhteistoimintaa sekä edistää vanhempien ja lasten yhteistä liikuntaharrastusta. Hankkeeseen osallistuisivat Lempäälän ja Vesilahden kunnan ja kylien lisäksi Lempäälän–Vesilahden Sanomat.

Jalkapallon nurmikenttiä maaseudulle

Juniorijalkapalloilijoiden nurmikentistä on Lempäälässä pulaa. Selvitetään yhdessä liikuntatoimen kanssa, mistä löytyy EU-tukisäädösten ulkopuolella olevia tasaisia maa-alueita, joista kunta voisi tehdä vuokrasopimuksen ja kunnostaa niitä pienellä määrärahalta juniorijalkapallolon käyttöön.

7. Mökkiläisdemokratia

Saaristoasiain neuvottelukunta on sisäministeriön välityksellä 7.10.2004 lähettänyt merkittäville kesämökkikunnille kirjeen, jossa se esittää, että

niissä pantaisiin alulle mökkiläisdemokratia perustamalla kuntiin mökkiläistoimikunnat kunnan hallituksen toimikuntina. Ehdotuksen mukaan mökkiläistoimikunnissa olisivat mökkiläisten lisäksi edustettuina kunnan viranhaltija- ja luottamushenkilöjohto. Tilastokeskuksen tietojen mukaan Lempäälässä on 1104 kesämökkiä, joista ulkokuntalaisten omistuksessa on 677 kpl. Selvitetään mökkiläistoimikunnan perustamisasiat ja toimintaperiaatteet ja -resurssit sekä kokeillaan toimikunnan työskentelyä.

7. Toteutuksen organisointi ja rahoitus

Edellisen maaseudun kehittämisohjelman kaudella toteutettiin asioita pääasiassa hankkeistamisella. Tämän ohjelman asioita tullaan toteuttamaan erityisesti kehittämällä eri tahojen yhteistyötä ja toimintatapoja. Eräs tärkeä toteuttamiseen vaikuttava asia on omatoimisuuden kehittäminen kunnan sekä asuin- ja kyläyhteisöjen yhteistyönä. Ohjelman toteutumisen kannalta on oleellista, että kunnan eri hallintokunnat ovat aktiivisesti toteuttamassa heille määriteltyjä toimenpiteitä erilaisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

Ohjelman toteuttamisessa tulee toimimaan myös hankeasiamies, jonka osalta palvelusopimusta tullaan jatkamaan tarpeen mukaan. Hankeasiamies antaa neuvontaa ja tukipalvelua ohjelman sidosryhmille ja hankevetäjille mm. hanke- ja rahoitushakemusten tekemisessä.

Tulevana ohjelmakautena tulee jatkumaan toimintaryhmätyö, jonka kautta omaehtoiseen paikalliseen kehittämistyöhön tulee ohjautumaan hankerahoitusta. Myös muunlainen ohjelmallinen hankerahoitus tulee jatkumaan, mutta nykyistä pienemmässä mittakaavassa. Merkittävänä toteutusresurssina tulee olemaan myös omatoimiraha. Oheiseen taulukkoon on koottu kehittämisohjelman esittämät toimenpiteet ja suunnitellut toteutusajat, vastuutahot, yhteistyötahot ja rahoitukset.

Yhteenveto maaseutuohjelman toimenpiteistä ja hankkeista v. 2005-2008

Toimenpide	Toteutusaika	Vastuutaho	Yhteistyötahot	Kustannusarvio /rahoitus/huom.
Maaseutuasuminen				
<i>Kyläkoulut kunniaan</i>	2005-2008	<i>sivistystoimi</i>	<i>vanhemp.yhd. ja asukas- ja kyläyhdistykset</i>	
<i>Kylien yhteiset olohuoneet kaikenikäisille</i>	2006-2007	<i>tekninen toimi</i>	<i>maaseututoimi, nuorisotoimi</i>	<i>Leader+/Kantri ry 25.000 €</i>
<i>Hoivapalvelut ja päivystysrenkaat</i>	2005-2006	<i>sosiaalitoimi</i>	<i>Pirkan kylät, kyläyhteisöt</i>	
<i>Vesi- ja viemäriasiat kuntoon naapureiden yhteistyöllä</i>	2005-2006	<i>tekninen toimi</i>	<i>Kantri ry, Ympäristökeskus, maaseututoimi</i>	<i>Leader+/Kantri ry 5.000 €</i>
<i>Hyötyjätepisteet ja aluekompostorit</i>	2005-2008	<i>ympäristöjaosto</i>	<i>P:maan jätehuolto, kyläyhteisöt, tiekunnat</i>	
<i>Tiestön kehittäminen</i>	2006-2008	<i>tekninen toimi</i>	<i>kyläyhteisöt, tiekunnat, tiepiiri</i>	<i>Leader+/Kantri ry 40.000 €</i>
<i>Liikennemelun torjunnan uudet tekniikat</i>	2006-2008	<i>tekninen toimi</i>	<i>tiekunnat, tiepiiri, VTT</i>	
<i>Tienvarsien näköesteiden poistaminen</i>	2006-2008	<i>maaseututoimi</i>	<i>tiekunnat, tekninen toimi</i>	<i>Kytetään tiestön kehittämishankkeeseen.</i>
<i>Kotimaiset ja nimet</i>	2006-2007	<i>maaseututoimi</i>	<i>kyläyhteisöt, luonnonsuoj.yhd. ja maaseututoimi</i>	<i>Opinnäytetyönä 5.000 €</i>
Maatalous ja maaseudun yritystoiminta				
<i>Maatilojen yhteistöiminnan kehittäminen</i>	2006-2008	<i>Itä-Lempäälän ja Lempäälän maamiesseurat</i>	<i>MTK-Lempäälä, PMK-verkosto</i>	<i>1 v. hanke, osai- aik. 25.000 €</i>
<i>Maksullisen maatalouslomituksen tukeminen</i>	2005-2008	<i>kunnan lomatoimi</i>	<i>paikallisyksikön kunnat</i>	<i>maas. kehitt. Itk.</i>
<i>Maaseutuyritysten neuvontapalvelut</i>	2005-2008	<i>maaseututoimi</i>	<i>MTK-Lempäälä, yrittäjät</i>	<i>maas. kehitt. Itk. 2.000 €</i>
<i>Sukupolvenvaihdo- sten neuvontatuki</i>	2005-2008	<i>maaseututoimi</i>	<i>MTK-Lempäälä</i>	<i>maas. kehitt. Itk. 1.000 €</i>
<i>Pienten yritysten kas- vun tukeminen</i>	2005-2008	<i>elinkeinotoimi</i>	<i>Lempäälän kehitys Oy</i>	
<i>Maatilojen ja maaseu- tuyritysten lupa-asiat</i>	2005-2008	<i>Kunnan kaavoitustoimi ja rakennusvalvonta</i>	<i>MTK-Lempäälä, Maaseutumatkailu -yhdistys</i>	
<i>Matkailuhankkeet</i>	2005-2008	<i>matkailutoimi</i>	<i>Lemmy ry</i>	

Suoramyyntiin edistäminen	2006-2008	MTK-Lempäälä	Kantri ry, TE-keskus, maaseutukeskus	
Pieneläinhoitolat	2005-2008	elinkeinoitoimi	yrittäjät	
Yhteisöllisyys ja omatoimisuus				
Asukas- ja kyläasioiden koordinointi	2005-2006	maaseututoimi	kunnanhallitus, Kantri ry, kylät	6 kk:n selvityshanke, 25.000 €
Asukas- ja kyläfoorumi	2005-2008	maaseututoimi	asukas- ja kyläyhteisöt	Pyritään myös kunnan osa-alueiden yhteistyöhön.
Omatoimiraha	2005-2008	maaseututoimi	asukas- ja kyläyhteisöt, järjestöt	55.000 €/v.
Kyläsuunnittelun jatkaminen uusien eväin	2005-2008	maaseututoimi	kyläyhteisöt, Kantri ry	Leader+/Kantri ry 2.000 €/v.
Kyläesitteen tekeminen	2005	maaseututoimi	kyläyhteisöt	1.500 €
Yhteiset koneet ja hankinnat	2006-2008	maaseututoimi	asukas- ja kyläyhteisöt	
Kyläurheilu ja kentät	2005-2008	liikuntatoimi	kyläyhteisöt, LVS, maaseututoimi	Leader+/Kantri ry
Muita toimenpiteitä				
Hervannanmaan kylä-suunnitelman loppuunsaattaminen	2005-2006	Hervannan kyläyhdistys	maaseututoimi	Ei erillisiä kuluja
Birgitan polku	2005-2008	liikuntatoimi	urheiluseurat, ym. järjestöt	Oma kehittämissuunnitelma
Moisionlammen luontoreitin 2-vaihe	2005-2008	monitoimikeskus	matkailu- ja maaseututoimet	Leader+/Kantri ry 20.000 €
Lemmonmaan investoinnit	2005-2008	Lempäälänseudun matkailuyhdistys	yrittäjät, järjestöt	Leader+/Kantri ry 40.000 €
Ahtialanjärven lintutorni	2005-2008	Ympäristönsuojeluyhdistys	kunta ym	Leader+/Kantri ry 50.000 €
Mäyhäjärvi-hanke	2005-2007	Mäyhäjärven suojeluyhdistys	ympäristö- ja rakennusjaosto	Leader+/Kantri ry, 20.000 €
Kuokkalankosken kulttuurialue	2004-2006	matkailutoimi	alueen yhteistyötahot	Leader+/Kantri ry 38.000 €
Rikalan kanavan kunnostus suunnit.	2005-2008	tekninen toimi	kyläyhdistys, matkailutoimi ja museovirasto	Leader+ ja ALMA 10.000 €
Runkolatu	2005-2008	liikuntatoimi	urheiluseurat ym. järjestöt	Oma kehitt. suunnit. laadittu
Esitys mökkiläisdemokratian aloittamisesta	2005-2008	maaseututoimi	tekninen toimi, mökkiläiset	Liittyy asukas- ja kyläasioiden koordinointiin

Lempäälän kunnan maaseudun kehittämisohjelma

Toimepide-ehdotukset

Toimenpide-ehdotukset on koottu asukas- ja kylätilaisuuksista sekä tuottajien tilaisuudesta. Näitä ehdotuksia on käytetty perustana lopullisille ohjelman toimenpiteille.

A. Elinkeinot

1. Karjatalouden elinmahdollisuuksien säilyttäminen
2. Maatalouden yhteiskoneiden hankinnan tuki
3. Kalkitussetelit
4. Puuenergian hyödyntäminen
5. Taimikonhoitopalkkiot
6. Lähiruoka verkosta
7. Maastoratsastusalue
8. Elämymatkailu
9. Pieneläinlaitokset
10. Syrjäkylien hoivayrittäjyys
11. Emäntien lomituspalvelu
12. Kaupunkilasten (kesä)siirtola sekä loma- ja leirikoulu
13. Ammatinharjoittajien työtilojen huomioiminen rakentamisessa

B. Asuminen

1. Maaseutumaisuuden säilyttäminen rakentamisessa
2. Kyläkeskuksen kehittäminen suunnitelmallisesti
3. Tonttikoot
4. Rakennus- ja lupapolitiikka
5. Asumisen ja työpaikkojen yhdistäminen
6. Häiritsevän teollisuuden sijoittaminen etäälle asutuksesta
7. Paikkojen ja kohteiden nimet ja osoitteet
8. Asuinympäristön turvallisuuden päivystysrenkaat

C. Palvelut

1. Palveluiden kehittäminen asutuksen myötä
2. Peruspalveluiden turvaaminen
3. Julkiset palvelut yksinkertaisiksi, selkokielellisiksi ja asukkaita tukeviksi
4. Joustava lupa-asioiden käsittely kunnassa
5. Koulun toimintojen kehittäminen
6. Päivähoidon kehittäminen
7. Säännölliset uimahallikuljetukset
8. Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus
9. Vanhusten tarpeiden kartoitus
10. Talonmies- ja vanhustalpalvelut paikallisesti
11. Junayhteyksien kehittäminen
12. Palvelubussit
13. Pikkubussit koululaisten ja muiden kuljetukseen nyt kuljetuksen ulkopuolisille alueille
14. Marjamäen palvelut ja saavutettavuus lähiasukkailla
15. Kauppatavaroiden kotiinkuljetus sähköpostitilauksena
16. Uimarantojen ja harrastuspaikkojen kehittäminen

17. Hevosurheilukeskus ja reitistöt
18. Luontoretkipalvelut
19. Tukea ulkoilureittien lisäämiseen ja käytön sovitteluun
20. Ajoharjoittelurata

D. Yhdyskuntatekniikka

1. Maaseudun tiestön kunnossapito ja hoito
2. Soratiet kuntoon kunnan ja yhdistysten yhteistyöllä
3. Kevyen liikenteen väylät
4. Tienvarsien näköesteiden poistaminen
5. Tieturvallisuuden parantaminen
6. Alikulkuja töyssyjen tilalle
7. Sähkö- ja tietoliikenneverkoston rakentaminen maahan
8. Tietoliikenneyhteyksien kartoitus ja kehittäminen
9. Vesi- ja viemärintiasiat kuntoon naapureiden yhteistyöllä
10. Poikkeuslupia vedenottopakkoon
11. Roskakoreja ja penkkejä teiden ja polkujen varsille
12. Vammaisten liikkumismahdollisuuksien kehittäminen
13. Meluhaittojen vähentäminen (teollisuus, rata ja moottoritie)
14. Alueellinen kompostointi
15. Hyötyjätepisteille jätevastuuhenkilöt kylittäin

E. Ympäristö

1. Vesistöjen tilan parantaminen
2. Moisionjoen kunnostus
3. Maiseman kunnostus
4. Maaseutumaisen vanhojen rakennusten säilyttäminen
5. Harvinaisten kasvien ja eläinten esiintymisalueiden kartoitus

F. Yhdistys- ja yhteistyö

1. Kylä- ja kulttuurisihteeri
2. Kylätoiminnan arvostaminen
3. Kyläsuunnitelmien huomioon ottaminen kunnan suunnittelutyössä ja päätöksenteossa
4. Kylien ja kunnan välinen yhteistyö
5. Omatoimirahan jatkaminen
6. Tasapuolinen omatoimisuusvaatimus taajamille ja haja-asutusalueille
7. Koulutilojen käyttö yhdistystoimintaan helpommaksi
8. Kylätalo kokoontumispaikaksi
9. Turvallisuusyhteistyö
10. Kylien välinen yhteistyö
11. Lähialueiden omakotiyhdistysten yhteistyö
12. Omakotiyhdistysten yhteisiä vapaa-ajanvietto-tilaisuuksia
13. Lapsille ja nuorille toimintaa
14. Nuorisotilat
15. Lasten ja vanhusten huolenpito iltaisin
16. Toimiva, elävä ja tavoitteellinen yhdistys
17. Kylätoiminta tutuksi kaikille kylän asukkaille
18. Päivittyvä kylätietopaketti, jossa mainitaan yhteyshenkilöt

Käsitelty kunnanvaltuustossa
huhtikuussa 2005

LEMPÄÄLÄ
ON LÄHELLÄ

